

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO23/8748 din 30.05.2023

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr. 359/2022, Legea nr. 270/2018) (număr unic 402/MF/2023)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Finanțelor, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul, însoțit de nota informativă și anunțurile privind inițierea elaborării proiectului și organizarea consultărilor publice, se regăsește pe pagina web oficială a autorului, după cum urmează: <https://mf.gov.md/ro/content/proiectul-hg-cu-privire-la-aprobarea-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-unor-acte-2>

Proiectul **nu a fost supus avizării** de către autoritățile publice responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect, instituțiilor interesate, precum și reprezentanților societății civile – cerință obligatorie vizată de prevederile art.32 al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22.12.2017.

Astfel, în procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.a)-b) al Legii nr.239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative a proiectului, finalitatea scontată a acestuia este actualizarea indicilor vizați de legea bugetară anuală nr. 359 din 22.12.2022 și revizuirea unor valori de referință reglementate de art.10 al Legii bugetului de stat pentru anul 2023 nr.359/2022.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Actualizarea propusă, promovează, interesele *entităților vizate de revizuirea alocațiilor* bugetare stabilite de legea bugetară anuală și *agenților publici* (angajaților din sectorul bugetar), care vor beneficia de majorarea valorilor de referință stabilite pentru calcularea salariilor pe parcursul anului 2023 (judecători, inclusiv CSJ și CSM; secretarii generali adjuncți ai Guvernului, secretarii generali și secretarii generali adjuncți ai ministerelor, secretarii de stat; personalul, inclusiv din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică, din aparatele centrale ale ministerelor, Cancelaria de Stat, șefii și șefii adjuncți ai oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, unele categorii de funcții de demnitate publică (Prim-viceprim-ministru, Viceprimministru, Ministru, Agent Governamental, Secretar general al Guvernului).

Principiile de reglementare a sistemului de salarizare a personalului din unitățile bugetare, impun legiuitorului obligația de a da dovadă, în actul de legiferare, de exigențe sporite vis-a-vis de amendarea secvențială a sistemului unitar de salarizare în sectorul bugetar și avansarea sporadică a intereselor unor anumite categorii de subiecți.

Analiza esenței amendamentelor propuse, denotă convergența acestora cu alte măsuri de stimulare financiară a categoriilor prenotate, implementate în contextul fortificării rezilienței instituționale/realizarea unor sarcini prioritare/realizarea sarcinilor în contextul implementării cerințelor de aderare la Uniunea Europeană/etc.

În acest context, se accentuează faptul că prioritizarea intervenției legislative în favoarea unor anumite categorii de subiecți, denotă promovarea unor politici economice fragmentare, condiționează avantajul unor agenți publici/unor categorii de subiecți, în detrimentul interesului general al societății și erodează încrederea societății în climatul de integritate politică și a integrității în sectorul public (aspectul în cauză fiind accentuat de obscuritatea consultărilor publice desfășurate).

În lumina celor expuse supra, se remarcă faptul că revizuirea mecanismului de salarizare a personalului din unitățile bugetare trebuie, precedată de un proces amplu de evaluare a nivelului de corespundere a nivelului de salarizare a fiecărei categorii de agenți publici cu nivelul de responsabilitate, complexitate și importanță a activității desfășurate de către aceștia.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

Nota informativă a fost întocmită cu respectarea exigențelor prevăzute la art.53,61 al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25.07.2014.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „*e) fundamentarea economico-financiară*”. Nota informativă a fost întocmită cu respectarea exigențelor prevăzute la art.53,61 al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25.07.2014.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

- a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]*
- c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]*
- e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]*
- f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;*
- g) se evită tautologiile juridice;*
- h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]*”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, în mare parte, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului, nu conțin norme procedurale de reglementare a activității *entităților publice/agenților publici*.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Potrivit notei informative a proiectului, finalitatea scontată a acestuia este actualizarea indicilor vizați de legea bugetară anuală nr. 359 din 22.12.2022 și revizuirea unor valori de referință reglementate de art.10 al Legii bugetului de stat pentru anul 2023 nr.359/2022.

În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.a)-b) al Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional. Nota informativă a fost întocmită cu respectarea exigențelor prevăzute la art.53,61 al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25.07.2014.

Proiectul *nu a fost supus avizării* de către autoritățile publice responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect, instituțiilor interesate, precum și reprezentanților societății civile – cerință obligatorie vizată de prevederile art.32 al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22.12.2017.

Reglementarea și asigurarea stabilității unui sistem de motivare financiară adecvat, racordat la nivelul de responsabilitate, complexitate și importanță a activității desfășurate *inclusiv* de către agenții publici vizați supra, constituie un deziderat perpetuu, relevanța și actualitatea căruia nu rezistă criticii.

Totodată, prioritizarea intervenției legislative în favoarea unor anumite categorii de subiecți, periclitează *echitatea și coerența* – drept elemente constitutive ale mecanismului prenotat și capacitatea acestuia de a reflecta și remunera adecvat performanța tuturor categoriilor de agenți publici. Astfel, revizuirea mecanismului de salarizare a personalului din unitățile bugetare trebuie precedată de un proces amplu de evaluare a nivelului de corespundere a nivelului de salarizare a fiecărei categorii de agenți publici cu nivelul de responsabilitate, complexitate și importanță a activității desfășurate de către aceștia.

30.05.2023

Digitally signed by Chistol Cristina
Date: 2023.05.30 09:38:13 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Cristina CHISTOL , Inspector principal